

Nr 10 december 2009

Finlands

Synskadade

4

FSS höll sitt
årliga höstmöte

6

Ungdomsläret
i Norrvalla

12

FSS på besök
i högstadium

Innehåll Nr 10/09

- 3 Ledaren: Respekt för förändring
- 4 FSS höstmöte 2009
- 6 FSS ungdomsläger i Vörå
- 8 En tung men lärorik resa
- 11 Inbjudan: Brailledagen 2010
- 12 FSS på besök i Munksnäs högstadium
- 16 Stödpersonsverksamhet på utfärd
- 18 Kåseriet: En katt bland hermelineer
- 19 Annonser: Mobilitykurs
- 20 Julhälsningar
- 22 Meddelanden från distrikten

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 98. Nummer 1/2010 utkommer 3.2, manusstopp 13.1.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f., Parisgränden 2 A 1, 00550 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör:

Sofia Stenlund, tfn 09-6962 3017
e-post: sofia.stenlund@fss.fi
Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:

Susanna Antell, tfn 09-6962 3026
e-post: susanna.antell@fss.fi

Pärmbild: Sune Huldin och Munksnäselever

Foto: Sofia Stenlund

ISSN 0789-5739

Respekt för förändring

Den 25 november arrangerades en konferens för finlandssvenska handikappaktörer med målet att bilda en takorganisation samt att ge tillfälle till diskussion kring utmaningar, farhågor och förhoppningar. Antalet deltagande representanter var glädjande stort, och många förde fram de talrika utmaningar det finlandssvenska handikappområdet står inför med avseende på centraliseringsklimatet och det hårdnande ekonomiska läget. Minoritetsperspektivet var ständigt återkommande.

Konferensen inleddes med en kommentar av Folktingets ordförande Anna-Maja Henriksson som betonade vikten av att samla våra krafter och hur målet med en gemensam agenda gör det lättare att bli hörda.

Många organisationer har i dag svårt att få sin röst hörd i och med att de sällan kommer till tals, det är de nationella finskspråkiga förbunden som ofta har monopol på utlåtanden och höranden.

Genom ökad förståelse, vidsynthet och respekt kunde de finlandssvenska organisationerna erbjuda representanter för hela handikappområdet som företrädare

alla beroende på spetskunskap kring olika områden.

Professor Krister Ståhlberg visionerade kring strukturreformer och deras innebörd, en av hans tankar kring detta var att våra upplevda behov och de resurser vi har för att bemöta problemen skapar en besvärlig konstellation. Klyftan fylls av att få aktörer sköter allt fler personers ärenden vilket berör alla som är mindre: de som är små för att de talar ett annat språk, de som är små för att de har ett speciellt vårdbehov eller ännu värre, både har ett främmande vårdbehov och talar ett främmande språk.

Utmaningar, såväl ekonomiska som samarbetsmässiga, skapar ofta en skepsis kring kompromissförhållanden. Vi är så vana vid att våra medel naggas i kanten och att vår verksamhet prioriteras allt mindre i relation till majoriteten att vi ofta väljer att tolka förändring som en negation. Under konferensen inför det förestående handikappsamarbetet var det ett ord som uttalades oftare än andra, ordet respekt. Det är hoppfullt att vi lyckats bevara det viktigaste av allt utan att låta oss nedslås av ständiga orosmoment och svårigheter.

Debattglatt på FSS höstmöte

Förbundets höstmöte 2009 hade alla förutsättningar att bli ett händelserikt möte. Redan innan mötesförhandlingarna satte igång var diskussionsämnena många. Efter en lång färd till Hotell Waltikka i Valkeakoski och en välbehövlig lunch inleddes mötesförhandlingarna.

Sittande ordförande Gunilla Löfman började med att i sitt öppningsanförande berätta en del om och kring den senaste tidens styrelsearbete. Bland annat lyfte hon fram styrelsens ansvarsområden och betydelsen av att man som styrelseledamot ger till förfogande tid och vilja att sätta sig in i ärenden. Gunilla efterlyste också en diskussion kring representation i form av olika synskador i styrelsen. Ett annat ärende som ordförande tog upp under mötet var utvecklingen av FSS förvaltnings- och ekonomiprocesser samt FSS bostadsverksamhet. Dessutom berättade

de Gunilla Löfman om det utökade samarbete som blir aktuellt inom det finlandssvenska handikappfältet.

Efter parentation och namnupprop var det dags för val av mötesfunktionärer. Till mötesordförande valdes Martin Bäck efter omröstning. Efter en omfattande diskussion angående valberedningsutskottet och förfarandet vid kandidatnominering blev Gunilla Löfman och Kenneth Ekholm kandidater till ordförandeposten medan till styrelseledamotsposten föreslogs Patrik Paulin, Rolf Söderlund och Harold Henriksson.

När själva verksamhetsplanen kom upp till diskussion punkt för punkt var det många saker som skulle diskuteras. Ett urval av dessa var Livbojen, motionsverksamheten, radio- och TV-bladet i punktskrift, mikroteksverksamheten och FSS biståndsverksamhet. Det mesta av lördagens program gick åt till genomgång av verksamhetsplanen, innan festlig middag med dans på kvällen.

Söndagen fortsatte med budgetärenden innan det var dags för val av ordförande och styrelseledamöter. Det var jämnt i ordförandevalet och endast några röster skilde Kenneth Ekholm från omvalda Gunilla Löfman. Som styrelseledamöter fick Patrik Paulin och Rolf Söderlund fortsatt förtroende. Bland övriga ärenden diskuterades bland annat placeringen av förbundets årsmöten samt punktskriftsproduktionen innan nyomvalda ordförande Gunilla önskade alla en god jul och god hemresa.

Text och foto: Sofia Stenlund

■ Höstmötet 2009 präglades av ivrig diskussion och omval i styrelsen. Gunilla Löfman fick fortsatt förtroende som förbundsordförande.

- Deltagarna på ungdomslägret lärde sig om motion och hälsosam kost.

FSS ungdomsläger i Vörå

Den 9-11.10 ordnades ett veckoslutsläger för finlandssvenska synskadade ungdomar i Vörå på Norrvalla. Lägrets program baserade sig nästan helt och hållet på motion och hur man skall leva och äta hälsosamt.

Deltagarna var mellan 20-30 stycken och från åldern 18-30 år. Vissa åkte med tåg från Helsingfors medan andra åkte från Österbotten till Vörå. Många av oss hade träffat varandra tidigare så det var helt roligt när man kände varandra. På lördagen började egentliga programmet då vi spelade målboll och

boccia. Boccia gick ut på att man skulle vara i två lag och kasta en boll på planen vilken de två lagen sedan skulle försöka träffa med andra bollar. De lag som kom närmast fick flest poäng. Jag tyckte att det var ganska intressant att prova på det för det hade jag aldrig provat på förut.

Viktigt med rätt motionsform

Målboll hade jag däremot spelat förut och i sin korthet går det ut på att man skall vara två lag på tre personer och man skulle kasta bollen till motståndarlaget. Senare hade vi en diskussion om hur mycket vi motionerar och hur man borde äta. Vi var alla ganska eniga om att det är viktigt att hitta en motionsform som man tycker om. På kvällen var det simning och olika lekar.

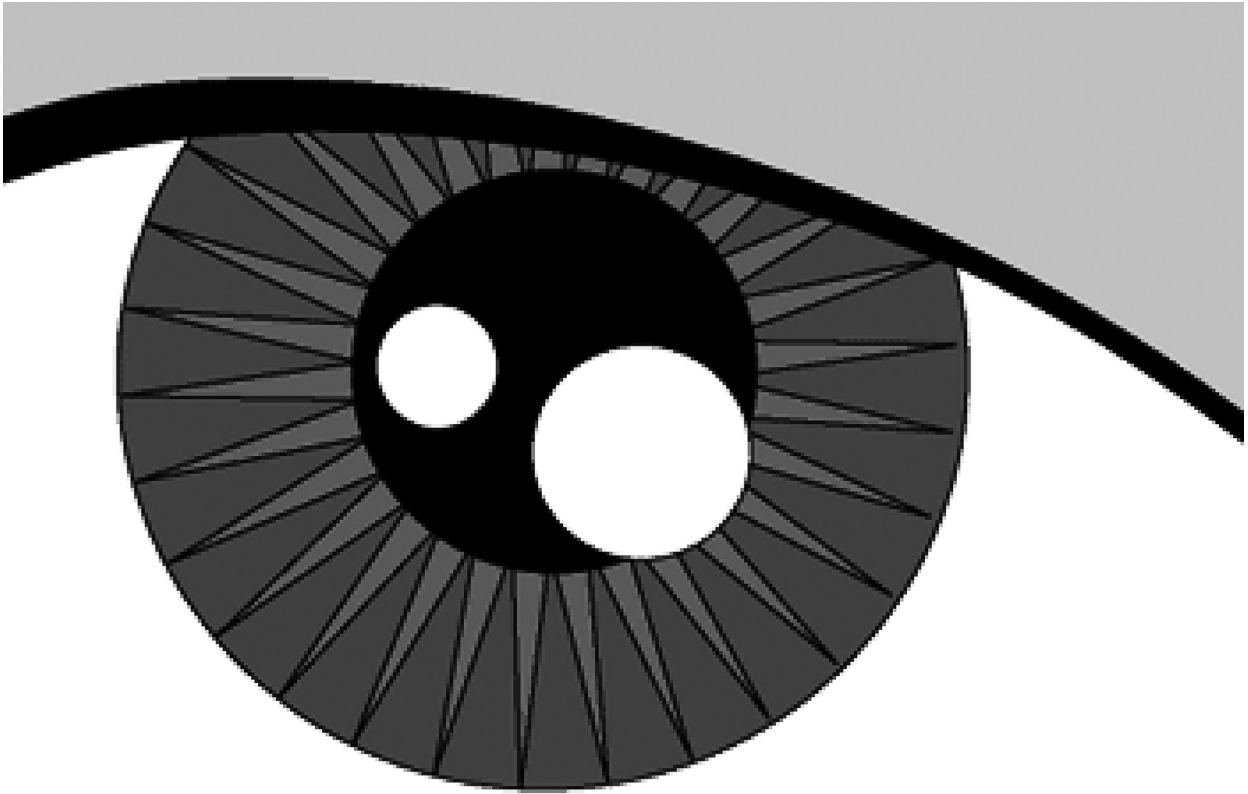
På söndagen fick man välja mellan konditionssal och vattengymnastik. Jag tyckte att det var roligt att vara på konditionssal för man fick prova på allt på egen hand och det var inget planerat program. Jag tyckte att lägret var ganska roligt och jag tycker att det är viktigt att människor kommer på dessa läger på grund av att då ordnas de säkert i framtiden också.

Text: Emma Rasela

Foto: Patrik Paulin

■ "Veckoslutet har gett mycket, det har varit jätteroligt! Passligt program, bra att man fått välja om man är med eller inte", tyckte en av deltagarna under lägret.

En tung och svår men lärorik resa

Vad tänker du på när du hör ordet resa? Var och en har väl sina egna tankar och känslor inför det ordet. Förväntan, glädje, spänning, oro. Att få uppleva något nytt. Minnen av tidigare resor. Skräckhistorier man hört av någon annan. Mycket att förbereda om man ska på en längre resa. Vacciner, pass, växla pengar, karta, ordbok, lämpliga skor och kläder. Ja det är mycket att tänka på och komma ihåg inför en resa.

I höst har jag gjort en annorlunda resa. En tur-retur resa till de blindas land. Jag har vetat om resan länge. Och det är verkligen ingen resa jag sett fram emot. Tvärt om, det är en resa jag bävat för, oroat mig för och tänkt på med förskräckelse.

På grund av diabetes typ 1 sedan 1965 började mina ögon försämrans redan på 80-talet. De följdes hela tiden med på ögonpolikliniken vid Vasa centralsjukhus där de behandlades med laser. För fem år sedan var tyvärr näthinnan på mitt vänstra öga i så dåligt skick att operation var det enda som kunde rädda synen. Det blev sammanlagt fyra operationer men synen kunde inte räddas så jag blev blind på det ena ögat. Detta trots att jag hade en av Finlands bästa läkare som opererade mig på HUCS.

Sen började det högra ögat krångla och så har det hållit på i fem år. Jag har hela tiden levt i skräck för att det också måste opereras och att jag som följd av operationen skulle bli blind. Har känt mig som att vara inför en domstol och vänta på dödsdomen varje gång jag har besökt ögonläkaren.

I september kom så domen: OPERATION! Operationen skulle ske i Seinäjoki där personalen var så gott som helt finskspråkig. Jag kan inte så bra finska. Operationsbeskedet gavs på en torsdag. När jag fick beskedet blev jag totalt klar i hjärnan. Jag pratade en bättre finska än någonsin. Frågade vettiga

frågor. Hade det mesta klart för mig. Förklarade för de närmaste vad jag skulle gå igenom. Kände mig helt lugn. Nu efteråt förstår jag att det var den första chockreaktionen.

Känslorna kom på veckoslutet när jag var ensam i min lägenhet. Rädsla, ångest, panik, oro. Allt snurrade runt i huvudet. Kunde inte sova, inte äta. Blodsockret sköt i höjden. Hade ont i hela kroppen.

Vad skulle jag ta mig till? Vem skulle jag tala med? Hur skulle jag klara av att bli blind? För det var jag helt säker på att jag skulle bli. Hur skulle jag klara av att droppa alla ögondropparna efter operationen om jag inte såg någonting? Hur skulle jag kunna sköta min diabetes? Hur skulle jag klara av att hålla ordning på alla 13 mediciner om jag inte såg någonting? HJÄLP!

Det var ett av de värsta veckosluten i mitt liv. Allt var stängt och till råga på allting så var rehabiliteringshandledaren sjukskriven. Hon som annars är en klippa i svåra lägen.

Här dyker en fråga upp som jag tycker är mycket viktig och som både svenska och finska synskadeförbunden borde ta sig an. Och det är att vem man ska vända sig till när man får besked som gäller synen. Just när man fått ett fruktat besked då är den frågan akut! Jag har otaliga gånger sett på sjukhusen när någon patient kommit ut från läkaren och fått besked om antingen att

man har en ögonsjukdom eller ett negativt besked gällande en existerande ögonsjukdom. Hur chockade eller upprörda patienterna varit. Många har varit ensamma. Flera har uttryckt sin ångest och oro men inte vetat vart de ska vända sig eller vad de ska ta sig till. Mitt förslag är att det kunde utbildas något slag av stödpersoner som patienter i det här skedet eller senare kunde kontakta. Det skulle också vara bra om det fanns en psykolog som synskadade kunde vända sig till vid behov.

Innan min ögonoperation så var det mesta oklart. Jag hade så mycket blod inne i ögat så kirurgen kunde inte säga t.ex. hur näthinnan såg ut. Man visste inte vilka åtgärder som skulle utföras, hur länge det skulle ta, vilka risker som fanns, hur eftervården skulle se ut. Det var väl också denna ovisshet som satte igång alla hemska tankar. Det fanns en reell risk att jag skulle bli blind.

Operationen lyckades bra. Vid vitrektomin avlägsnades glaskroppen, de nybildade blodkärlen och blodet som samlats inne i ögat. Man såg nu att näthinnan satt bra fast som var av avgörande betydelse.

Lyckan jag kände då man tog bort förbandet var obeskrivlig. Jag såg ljus och mörker i alla fall! Det som fördunklade glädjen var att en mycket svår ischias slog till natten efter operationen. Men om man har ont på ett ställe glömmer man problemen på ett annat.

Under några dagar var jag helt blind. Det var mycket lärorikt. T.ex. kom en sköterska in med matbrickan, satte den på nattduksbordet framför mig och försvann. Vad fanns på brickan? Jag kände efter. Fingrarna hamnade i något varmt och geggigt. Det visade sig vara knackkorvssås. Det skulle ha varit trevligt om hon hade berättat vad som fanns på brickan. Mycket jobb återstår för FSS informatörer! Sen tog jag mig till wc med hjälp av att känna på de två sänggavlarna i rummet. När jag skulle tillbaka till min säng så gick jag vilse i det lilla rummet och visste inte var jag var. De hade nämligen rullat ut grannsängen till operation när jag var på wc. En annan erfarenhet var hur svårt det var när flera sjuksköterskor var inne i rummet och även min medpatient. Vem pratade och till vem? När de frågade samma fråga för tredje gången sa jag: Är det mig du pratar med?

Under min resa har jag lärt mig att det är viktigt att ha någon som gjort en liknande resa att prata med. För att klara resan så är det bra att noga ta reda på så mycket som möjligt om resan på förhand. När man har fakta så är det lättare att föreställa sig hur resan blir. Då finns det inte så mycket att oroa sig för. Om resan ändå blir hemska så är det också då viktigt att ha någon att bearbeta sina upplevelser med. Om man har någon att dela sina erfarenheter med så kan man säga att: Vänskap mångfaldigar det goda och fördelar det onda!

Text: Britten Nylund

Inbjudan

Brailledag 2010

Välkommen att fira Brailledag lördagen den 23 januari 2010 på Lyktan, Skolhusgatan 40 C 1-2, i Vasa, klockan 13.00.

FSS Punktskriftsarbetsgrupp tillsammans med Vasa svenska synskadade firar Louis Braille genom att ordna en tematräff kring punktskrift. Det blir intressant och roligt program, såsom det högtidliga krönandet av årets Brailör och musikunderhållning för att nämna bara ett par exempel. Det blir naturligtvis även kafeservering.

Du vill väl inte missa denna spännande träff?

Ring din anmälan till distriktssekreterare Tina Back på Lyktan, tfn 06-317 0654 senast torsdagen den 18 januari.

Hjärtligt välkommen med!

FSS punktskriftsarbetsgrupp

Vet du hur ett träd ser ut?

Har du bättre hörsel än alla andra? Hur ser man skillnad på siffror och bokstäver i punktskrift? Hur skiljer du grönsaker från varandra? Vet du till exempel hur ett träd ser ut? Vet du några färger? Litar du på att du får rätt pengar tillbaka i affären? Är det helt jättesvårt att titta på leffa? Frågorna var många då elever i Munksnäs högstadium fick höra Sune Huldin från FSS berätta om punktskriften.

För Munksnäs högstadieelever var måndagen den 9 november, andra dagen i Blindveckan, en annorlunda skoldag. Eleverna fick nämligen både praktisk och teoretisk information om olika funktionshinder. Förbundet Finlands Svenska Synskadade bidrog med punktskriftsinformation av IT-ansvarig och punktskriftsarbetsgruppens ordförande Sune Huldin samt hinderbana med vit käpp tillsammans med FSS rehabiliteringshandledare Stina Wiik-Latvala.

Under sin undervisningstid berättade Sune Huldin bland annat om punktskriftens historia. Det var några elever som

kände till punktskriften redan på förhand, den vanligaste uppfattningen var att det är fråga om ett visst antal prickar per bokstav. Någon visste till och med att punktskriftens grundare var Louis Braille, så helt obekant var synskadades enda läs- och skriftspråk inte.

Eleverna fick med hjälp av punktskriftsalfabeten prova på att skriva på punktskriftsskrivmaskiner. Många lyckades lista ut hur punktskriften fungerar, resultatet blev både fullt läsliga och mindre läsliga meningar. Efter att ha bekantat sig med punktskriften i praktiken fick alla möjlighet att ställa frågor, och eleverna var

- Det var pigga och vetgiriga elever som mötte FSS Sune Huldin i klassrummen.

både modiga och försigkomna i sina funderingar kring att vara blind och skriva punktskrift. Också moderna hjälpmedel kom på tal, då Sune Huldin berättade att han både skriver textmeddelanden och är medlem på Facebook.

I gymnastiksalen fick eleverna tillsammans med FSS rehabiliteringshandledare Stina Wiik-Latvala prova på hur det är att se mindre än vanligt. Med simuleringsglasögon och en klasskamrat som ledsagare tog de sig en efter en genom en hinderbana som bland annat konstruerats av koner, stolar, innebandyklubbor och ett dofttest med olika kryddor.

Och svaren på frågorna i ingressen? Ungefär så här svarade Sune på frågorna:

Har du bättre hörsel än alla andra?

- Nej, men jag använder den mer och utnyttjar den bättre. För mig berättar hörseln mer än den kanske gör för seende.

Hur ser man skillnad på siffror och bokstäver i punktskrift?

- Till exempel siffran 1 och bokstaven A ser exakt likadana ut, en punkt i den första cellen. Men siffrorna skiljer man åt med hjälp av ett siffertecken som placeras innan alla siffror.

Hur skiljer du grönsaker från varandra?

- Många av er vet nog också oftast vilken grönsak man har i handen med hjälp av känseln. Svårare är det till exempel med konservburkar, menade Sune som bland annat förevisade punktmärkning med hjälp av dymotejp för till exempel varorna i köket.

Vet du till exempel hur ett träd ser ut? Vet du några färger?

- Jag känner till vissa saker, men har nog inte samma uppfattning som seende. Många saker har folk berättat för mig. Jag vet till exempel att gräset är grönt, om det inte är torkat, då är det brunt.

Litar du på att du får rätt pengar tillbaka i affären?

- Man kan oftast lita på att man får tillbaka rätt summa, man kan också identifiera pengarna. Jag använder oftast bankkort, men det är klart man kan göra lite vad som helst med det också om man vill.

Är det jättesvårt att titta på leffa?

- Det finns oftast en massa ljudeffekter i dagens filmer som berättar mycket om vad som händer. Men en gång såg jag en tredelad deckarserie som avslutades med en halvtimmes skottlossning och plötsligt kom slutvinjetten. Då hade jag fortfarande ingen aning om vem som var mördaren.

Text och foto: Sofia Stenlund

Fakta:

FSS informationsverksamhet

- Om man vill ha besök av synskadade i sin egen skola får man gärna kontakta Förbundet Finlands Svenska Synskadade, tfn 09-6962 300.
- Via FSS kan man förutom besök av vår egen personal också få besök av våra informatörer. Alla regioner i Svenskfinland har egna informatörer.
- Informatörerna är själva synskadade och berättar på praktisk nivå om hur det är att vara synskadad.
- Målgrupperna kan vara allt från utbildningsområden på högre nivå, förskolebarn eller pensionärsgrupper.

- Eleverna fick under ledning av FSS rehabiliteringshandledare Stina Wiik-Latvala lära sig ledsagningsgreppet och ledsagning också i mer utmanande situationer.

- Matti Hokkanen och Eva-Lotta Jouppila värmer sig med filtar ute på flottan.

Stödpersonsverk- samhet på utfärd

Den 10 oktober styrdes färden mot Hauho och byn Rukkoila, där man hittar Iloranta som är den äldsta så kallade turistlantgården som grundades år 1937. Då filmades de första Niskavuori-filmerna i trakterna och idag erbjuder de helpension med allt vad det innebär samt olika upplevelseprogram som t.ex. guidningar i deras egna vikingaby, inkluderande festmåltider på vikingavis.

Sagt och gjort samlades ett gäng på 27 personer, av vilka 10 var stödpersoner och de övriga "stödisar", dvs kunder från olika handikappgrupper, som använder stödpersoner på olika sätt. Vi samlades på den bekanta platsen vid Kiasma, där bussen från Pukkilan Liikenne redan väntade. Framme i Iloharju blev vi faktiskt mottagna på svenska, fastän vi befann oss i en så finskspråkig miljö som det bara kan vara.

Historia och flottfärd

Det berättades kortfattat om ställets historia och sakta men säkert promenerade vi till stranden till sjön Iso-Roinevesi. I väntan på att få stiga ombord på ställets stolthet, d.v.s. fiskeflottan Ms Iloranta, smakade kaffet himmelskt gott som det alltid gör utomhus! I väg på kryssning med flottan kom vi och då vi var många människor + några rullstolar, hade de kopplat en extra flotta i "huvudflottan" så alla rymdes med.

Som följande fick vi förflytta oss till matsalen och avnjuta ett typiskt, tavastländskt så kallat "pitopöytä" med t.ex. rostbiff, typisk tavastländsk potatislåda, svampsås och alla möjliga kall- och efterrätter. Dessutom, var det tänkt att dagen skulle avslutas med plättstekning utomhus, men detta inhiberades på grund av vår försening. Tillbaka till Kiasma kom vi alla med skinnet i behåll!

Efter denna utfärd började jag reflektera över behovet av Syntjänsten inom

FSS, åtminstone här i huvudstadsregionen! Handikappförbundets stödpersonsverksamhet är enligt mig mycket fungerande med sina ungefär 60 stödpersoner och sin samordnare. Synskadade får lika väl som alla andra handikappgrupper utnyttja stödpersonsverksamhetens tjänster både för enstaka uppdrag då och då eller mera regelbunden kontakt med någon stödperson.

Stödpersonsverksamheten som resurs

Även de övriga kommunerna skulle på allvar kunna se över sitt behov av syntjänst och fungera enligt resultatet! Angående dessa Höstutfärder behöver alltså inte var och en ha en egen stödperson, utan det ordnar sig alltid med assistans bara man anmäler om behovet då man anmäler sig till utfärden. Mera om stödpersonsverksamheten får man veta på adressen www.handikapp.fi.

Hoppas att utfärden nästa år återigen kan ordnas till Iloharju, men som ett helt veckoslut där man t.ex. får guidning i Vikingaby, med eventuell vikingamiddag. Och varför skulle inte även FSS kunna ordna läger, möten och dylika evenemang i Iloranta som omväxling till de hotell där evenemangen numera ordnas! Hoppas att ni alla blev intresserade och anmäler er till nästa års utfärd, så ses vi alla sedan där!

Text: Matti Hokkanen
Foto: Sonja Karnell

En katt bland hermelineer

En dag besökte min kusin och jag det stora varuhuset mest för att inhandla svenskspråkiga gratulationskort. På den finskdominerade ort där jag har mina bopålar är det en lyx att hitta något på det andra inhemska. Även här var korten degraderade till en plats längst ned. Jag valde ut ett antal kort med verser. Hemma i skenet av lästeven läste jag verserna. En versrad innehöll en så stor språkgröda, att jag inte ville sända kortet till någon. Återstod att göra en reklamation. Det felaktiga kortet skickades till den eminenta bokhandeln i huvudstaden. En månad gick. Då kom ett tjockt kuvert från förlaget, där man meddelade att det defekta kortet tagits bort ur varusortimentet. Som kompensation sände man 16 verkligen vackra gratulationskort. Ibland kan det löna sig att vara observant. Det är inte alla dagar man som konsument drar det längre strået.

Inför senaste jul beställde jag en sats julkort från en kyrklig organisation. Det

visade sig när jag fyllde i beställningsku-
pongen, att det inte var helt enkelt för
en person som ser rader som lutar både
hit och dit. För att inga misstag skulle
uppstå antecknade jag "OBS rad 6". Den
här gången kom ett paket. Jag började
ana ugglor i mossen, vilket besannades.
Man hade inte förstått min kommentar,
utan levererat 6 x 9 kort alltså 54 kort,
Nå missförståndet reddes upp utan
extra kostnader för beställaren.

Och så var det episoden på posten. Jag
köpte frimärken. Av någon underlig
anledning valde jag en serie kattbilder.
På stående fot frankerade jag ett brev
med ett runt frimärke. Jag tyckte nog
att det såg litet ovanligt ut, men frimär-
ken har ju alla möjliga formationer nu
för tiden. Det var lätt att placera, efter-
som det väl inte var så noga om texten
satt rätt. Till all tur inspekterade jag
märkena senare. Alla frimärken fanns
kvar, men en katt hade smugit sig in
bland hermelinerna. Det vill säga häftet

hade även innehållit en kattdekal, alltså ett klistermärke. Det blev ny promenad till posten. Där var man genast med på noterna. Jaså "kissakirje". Det hade man lagt undan. Brevet skulle ha sänts vidare till någon plats, där det så småningom skulle ha öppnats. Så posten ser inte mellan tassarna.

Nu sitter jag här och filosoferar. Det är dags att tänka på julhälsningar. Måste man åka över kommungränsen för att få tag i en Jenny Nyström. Kanske jag gör mina julkort själv. Återstår att se. God jul i alla fall!

Viva Holm
Lojo

**Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f.
arrangerar en av FPA finansierad**

Kurs i förflyttning och orienteringsteknik för synskadade

Tid: 19.–24.4.2010

**Plats: Synskadades Centralförbunds verksamhetscentrum Iiris,
Östra Centrum, Helsingfors**

Ansökningstid: Fortlöpande, senast den 15.2.2010

FPA-kursnummer: 35432

Kursen är ännu inte godkänd av FPA men man kan ändå söka till kursen. Målgrupp för kursen: synskadade personer som önskar vidga sina vyer, ära sig att tryggt, effektivt och bekvämt förflytta och orientera sig i omgivningen. På kursen tränar vi bland annat också käppteknikerna och utnyttjandet av våra sinnen.

Till ansökan bör bifogas en läkarrekommendation skriven som ett B-intyg. Ta gärna kontakt med din egen rehabiliteringshandledare.

Pia Nabb tfn 050 5612950

Carina Willberg tfn 040 5113346

Stina Wiik-Latvala tfn 040 5113345

Julhälsningar

Vi tändar ett ljus i decembermörkret och vill med vår julhälsning sprida ljus och värme till alla läsare.

Styrelsen för Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f. tackar medlemmar och personal både inom NÖSS, de andra distriktsföreningarna och förbundet FSS för gott samarbete under det gångna året och samtidigt tillönskar vi alla

En God Jul och Ett Innehålls- och Framgångsrikt Nytt År 2010!

Distriktssekr. Ann-Sofie Grankulla önskar alla

En Fridfull Jul och Ett Gott Nytt År!

En riktig god jul och framgångsrikt nytt år 2010! Tillönskas alla av verksamhetsledare Marita Tierala.

.....

Svenska synskadade i Östnyland tackar alla för det gångna året och önskar alla en fridfull jul och ett gott nytt år 2010

.....

Jag tillönskar alla läsare, speciellt alla medlemmar, både ordinarie och stödjande samt alla som jobbar inom FSS och distriktsföreningarna, ja alla som på ett eller annat sätt är delaktiga i vår synskadeverksamhet en riktigt Fridfull Jul och ett glädjefullt år 2010. Tack för det förnyade förtroendet!
Gunilla Löfman
förbundsordförande

.....

Distriktsföreningen Vasa svenska synskadade r.f. önskar alla våra medlemmar tillönskas en riktigt GOD JUL och GOTT NYTT ÅR av styrelsen och distriktssekreteraren Tina Back.

Svenska synskadade i Västnyland r.f. önskar förbundet FSS, dess styrelse och personal, distriktsföreningarna och alla deras medlemmar en God Jul och ett Gott Nytt År 2010.

.....

Distriktssekreteraren samt styrelsen för Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f. vill önska alla medlemmar samt samarbetspartners en GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR 2010!

.....

Åbolands Synskadade r.f. önskar förbundet, dess personal, distriktsföreningarna och deras medlemmar en riktigt GOD JUL och ett riktigt GOTT NYTT ÅR!

.....

Jag vill sända jul och nyårshälsningar till alla!

Gun-Len Drycksbäck

.....

Julehälsningar och ett innehållsrikt år 2010 önskar rehabiliteringshandledarna Pia, Stina, Carina och Monica Pia och Carina är lediga under tiden 21.12.2009 - 8.1.2010.

God Jul och Gott Nytt år önskar informationsavdelningen: Sofia, Cecilia och Susanna.

Meddelanden från distriktet

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Ett stort tack till alla som medverkade och ställde upp under Blindveckans punktskriftsutställningar på biblioteken runtom i distriktet.

Återupplev sommarens förbunds-
mästerskap i friidrott!

Det finns nu möjlighet att beställa DVD-filmen från FSS-mästerskapen, som hölls i Jakobstad 12 - 14.6. Larsmo När-TV filmade evenemanget och har sammanställt materialet till en ca 70 min lång film. Beställningar görs via NÖSS r.f. tfn: 7234 880 eller noss@multi.fi

8 - 9 december kommer Kaarina Haikara från Sokeva och håller hantverksdagar på Fyren. Anmälningar och tilläggsuppgifter från Fyren. Kom med och tillverka egna presenter och hantverk inför julen!

Julfesten hålls lördagen 12.12 kl 14.00 vid Sannis Kök på Hälsans Hus (f.d. Solkulla) utanför Jakobstad. Julbordet dignar av läckerheter och delikatesser, dessutom får vi njuta av stämningsfullt program. Priset för synskadade och ledsagare är 20,- €, övriga betalar 25,- €.

Vi anlitar färdtjänst och egna bilar. Anmälningar och tilläggsuppgifter via Ann-Sofie på Fyren tfn 7234 880 eller 050-3795 658.

Mimosel-gruppen i Karleby träffas månd. 14.12 kl 14 på Emeliehemmet.

Taltidningen ÖT:s medarbetare inbjuds till en gemenskapskväll med program och julgröt tisdagen 15 december kl 18.00 på verksamhetscentret "Fyren", Otto Malmsg. 9 A 21 i Jakobstad.

Kansliet är stängt mellan jul och trettondagen.

Vi inleder det nya verksamhetsåret med föreningsträff prel. onsdagen den 13 januari kl 18.30 på Fyren.

Vattengympan på Östanlid startar igen 13.1 2010 grupp 1 kl 12 - 13 och grupp 2 kl 13 - 14.

Mimosel för damer inleder sina träffar onsd. 20.1. kl 13 och Mimosel för herrar startar onsd. 27.1 kl 15 på Fyren.

Mera info om evenemangen på medlemsbandet eller från Fyren.

Hälsar styrelsen

Åbolands Synskadade r.f.

Åbolands Synskadade håller julfest torsdagen den 17.12 kl. 15.00 på Pensionärernas Servicehus, Klockringaregatan 4, i Pargas. Sedvanligt program, såsom julbön, Lucia, julgröt, kaffe med jultårta och underhållning. Åboborna anmäler sig till Harriet, tel. 4584665 och Kimitoöns medlemmar till Birgitta, tel. 422253, senast den 11.12. Väl mött på julfesten!

Styrelsen

Svenska synskadade i Västnyland r.f.

Svenska synskadade i Västnyland r.f. firar sin julfest söndagen den 13 dec 2009 med början kl. 16.00. Platsen är Odd Fellow-hemmet Midgård, Karis där vi igen får njuta av god julmat och julprogram. Priset är 10 euro per deltagare. Transport ordnas. Bussens tidtabell får Du vid anmälningen som görs senast torsdagen den 3 dec. till Bjarne Sandberg tfn 040-544 8313 eller till Birgitta Nordström tfn 019-231 118. Hjärtligt välkommen! Styrelsen.

Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f.

Vi träffas inför julen på Parisgränden lördagen den 12.12.2009 kl. 14.00 för att äta den traditionella julgröten. Obs! Ingen månadsträff måndagen den 14.12.

Kansliet håller julstängt från och med måndagen den 21.12 2009 till söndagen den 10.1 2010. Vi träffas igen på måndagsträffen den 11.1 2010 kl. 13.00.

Kansliets öppethållningstider ändras från och med början av 2010.

Kansliets nya öppethållningstider:

Må-ti 9.30-13.30

To 13.30-15.30

Måndagsträffarna fortsätter som vanligt på nästa års sida!

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnyland håller januari månads träff lördagen den 23 januari 2010 i Kajutan, Ågatan 33 E i Borgå. Välkomna!

Foto: Jonatan Sparv

**Förbundet
Finlands Svenska Synskadade r.f.
önskar alla en**

**God Jul och
Ett Gott Nytt År!**